

Representantforslag 113 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Jonas Gahr Støre, Torgeir Micaelsen, Trygve Slagsvold Vedum, Kjersti Toppe, Knut Arild Hareide, Olaug V. Bollestad, Audun Lysbakken og Rasmus Hansson

Dokument 8:113 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jonas Gahr Støre, Torgeir Micaelsen, Trygve Slagsvold Vedum, Kjersti Toppe, Knut Arild Hareide, Olaug V. Bollestad, Audun Lysbakken og Rasmus Hansson om daglig fysisk aktivitet i skolen og en handlingsplan for fysisk aktivitet

Til Stortinget

Bakgrunn

Regelmessig fysisk aktivitet er viktig for normal vekst og utvikling og har en forebyggende effekt mot en rekke sykdommer. Det fins god vitenskapelig dokumentasjon for at jevnlig fysisk aktivitet gir en rekke positive helseeffekter. Men Norge er som andre land rammet av det moderne samfunnets helsesvekende livsstil, som blant annet inkluderer nedgang i aktivitetsnivå. Ifølge Meld. St. 19 (2014–2015), Folkehelsemeldingen – Mestring og muligheter, viser befolkningens fysiske aktivitet en negativ trend. Dette gjelder også barn og unge. Drøyt 2,5 millioner mennesker i den voksne befolkningen oppfyller ikke de helsemessige anbefalingene om fysisk aktivitet. Voksne bruker i gjennomsnitt drøyt ni timer av våken tid i ro. Stillesitting er en selvstendig risikofaktor for sykdom og helseplager. Lengre perioder med stillesitting har negative helseeffekter også for dem som ellers er mye i fysisk aktivitet. Ifølge Folkehelsemeldingen er norske 15-årige gutter blant de minst fysisk aktive i Europa. Kun tre av ti voksne og eldre oppfyller anbefalingene om fysisk aktivitet.

Nasjonale mål

Ved behandlingen av Meld. St. 19 (2014–2015), Folkehelsemeldingen – Mestring og muligheter, var

det bred enighet om de nasjonale målene for folkehelsearbeidet:

- Norge skal være blant de tre landene i verden som har høyest levealder.
- Befolkningen skal oppleve flere leveår med god helse og trivsel og reduserte sosiale helseforskjeller.
- Det skal skapes et samfunn som fremmer helse i hele befolkningen.

Målet om å øke forventet levealder skal først og fremst nås ved å redusere tidlig død og ved å utjevne sosiale forskjeller i helse og levealder.

Forslagsstillerne viser til at Norge har sluttet seg til Verdens helseorganisasjons mål om å redusere for tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer (NCD) som hjerte- og karsykdommer, diabetes, kols og kreft med 25 prosent innen 2025. Den nasjonale NCD-strategien ble fremmet 6. september 2013 og omhandler forebygging, diagnostisering, behandling og rehabilitering av nettopp disse fire ikke-smittsomme folkesykdommene.

Forslagsstillerne viser til at de globale målene for å redusere risikofaktorer for de fire folkesykdommene er følgende:

- Stoppe økningen i diabetes og overvekt
- Minst 10 prosent reduksjon av skadelig bruk av alkohol
- 10 prosent reduksjon i forekomst av utilstrekkelig fysisk aktivitet
- 30 prosent reduksjon i forekomst av tobakksforbruk
- 25 prosent reduksjon i forekomst av forhøyet blodtrykk
- 30 prosent reduksjon i gjennomsnittlig inntak i salt eller natrium

Forslagsstillerne viser til at Stortinget ved behandlingen av Folkehelsemeldingen la disse målene til grunn for utviklingen av en nasjonal folkehelsepo-

litikk. En økning i fysisk aktivitet i befolkningen er viktig for å oppnå dette. Målsettingen om 10 prosent reduksjon i forekomst av utilstrekkelig fysisk aktivitet innen 2025 må tas på alvor. Det krever nye forsterkede virkemidler og befolkningsrettede tiltak på flere samfunnsområder.

Nasjonal handlingsplan for fysisk aktivitet

Forslagsstillerne viser til Handlingsplan for fysisk aktivitet (2005–2009) sammen for fysisk aktivitet. Det har ikke vært noen politisk oppfølging av denne. Fysisk aktivitet er imidlertid omtalt direkte eller indirekte i en rekke politiske dokumenter: i skole- og arbeidslivssammenheng, innenfor kultur og idrett, miljø og samferdsel og i helsesektoren. I noen dokumenter er fysisk aktivitet et hovedtema, for eksempel innen idrett og friluftsliv. Fysisk aktivitet er imidlertid oftest ett tema innenfor et større politikkområde, for eksempel innen helse, arbeidsliv, skole og transport. Fysisk aktivitet er omtalt i en del sentrale meldinger, planer og strategier for fysisk aktivitet i Norge.

Forslagsstillerne viser til at Handlingsplan for fysisk aktivitet (2005–2009) var en tverrdepartemental handlingsplan som skulle fremme fysisk aktivitet i befolkningen. Dette skulle skje gjennom en samlet strategi med tiltak på flere samfunnsområder og arenaer. Handlingsplanens visjon var «Bedre folkehelse gjennom økt fysisk aktivitet i befolkningen», og visjonen var konkretisert gjennom følgende to hovedmål:

1. Øke andelen barn og unge som er i moderat fysisk aktivitet i minst 60 minutter hver dag
2. Øke andelen voksne og eldre som er moderat fysisk aktive i minst 30 minutter hver dag.

Handlingsplanen var organisert med syv innsatsområder med hvert sitt delmål: aktiv fritid, aktiv hverdag, aktivt nærmiljø, aktiv etter evne, sammen for fysisk aktivitet, et bedre kunnskapsgrunnlag og kommunikasjon. Til sammen omhandlet planen 108 tiltak fordelt på de syv innsatsområdene.

Det var i forbindelse med Stortingets behandling av St.meld. nr. 16 (2002–2003) Resept for et sunnere Norge (Folkehelsemeldingen) at Stortinget ba regjeringen utarbeide en handlingsplan for fysisk aktivitet.

Handlingsplanen ble evaluert av Vista analyse på oppdrag fra Helsedirektoratet (IS-0266) i oktober 2009. Evalueringen anbefalte en tydeligere prioritering og at arbeidet rettes tydeligere mot de tre strategiske retningene:

1. Påvirkning av den enkeltes helseadferd og livsstil gjennom folkeopplysning og bedre veiledning i helsetjenesten
2. Utvikling av lavterskeltilbud og muligheter for fysisk aktivitet på flere arenaer
3. Planlegging og tilrettelegging av fysiske omgivelser med sikte på gjøre det lettere for enkeltmennesker å velge en aktiv livsstil

Innenfor hver av de strategiske retningene bør det fastsettes klare mål, målgrupper og virkemidler med tilhørende ressursinnsats. Det anbefales en større samordning av virkemidlene mot prioriterte målgrupper og en tydeligere rollefordeling mellom ulike aktører.

Forslagsstillerne viser til at Meld. St. 19 (2014–2015), Folkehelsemeldingen – Mestring og muligheter, er siste politiske dokument på dette området, der underkapittel 3.2 Fysisk aktivitet inngår i kapittel 3. Helsevennlige valg er ett av tre nye innsatsområder i meldingen. Ellers har man Nasjonal gåstrategi (Vegdirektoratet) og Nasjonal sykkelstrategi (Vegdirektoratet) m.m. hvor fysisk aktivitet inngår som tema.

Forslagsstillerne mener det er behov for en ny handlingsplan for fysisk aktivitet. Planen må omfatte konkrete tiltak på flere samfunnsområder og inkludere mål om å styrke det samlede friluftslivsarbeidet og friluftslivets rolle i folkehelsearbeidet. Særlig er det viktig å legge til rette for mer fysisk aktivitet hos barn og unge. Da er skolen en viktig forebyggingsarena.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme en ny handlingsplan for fysisk aktivitet med konkrete tiltak på flere samfunnsområder og arenaer, som barnehage, skole, arbeidsplass, eldreomsorg, transport, nærmiljø og fritid. Partene i arbeidslivet må trekkes aktivt med i arbeidet. Det samme må Norges idrettsforbund og friluftslivets organisasjoner. Stortinget må på en egnet måte holdes orientert om arbeidet.
2. Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget om hvordan skoledagen kan organiseres for å oppnå minst én times fysisk aktivitet for alle elever hver dag gjennom en gradvis innføring finansiert som et folkehelseiltak.

26. april 2017

Jonas Gahr Støre
Kjersti Toppe

Audun Lysbakken

Torgeir Micaelsen
Knut Arild Hareide

Rasmus Hansson

Trygve Slagsvold Vedum
Olaug V. Bollestad

